

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Van hart tot hart

“Zo Gij, HEERE, de ongerechtigeden gadeslaat; HEERE, wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving....”

Psalm 130:3 en 4a

“In de psalmen zie je de heiligen in het hart.” Die woorden zijn overbekend. Hoe komt het toch dat juist in de psalmen mensen ons zo’n diepe blik gunnen in het hart? Zou de reden niet zijn dat we hier mensen tegenkomen die tot God naderen en hun hart voor Hem leerden openleggen? Waar dat gebeurt, worden de dingen die in het hart leven zo doorzichtig... Als we zo een blik werpen in het hart van deze dichter, zien we niet veel goeds. Hij erkent dat zijn hart vol is van ongerechtigheden. Dat heeft hij bij het licht van Woord en Geest ontdekt. Zo heeft hij leren inzien dat hij door zijn zonden Gods wet heeft overtreden en schuldig staat voor Zijn hoge majesteit. Daarom belijdt de dichter ook met een verbroken hart:

“Zo Gij, HEERE, de ongerechtigeden gadeslaat; HEERE, wie zal bestaan?” Eigenlijk heeft dat woord “gadeslaan” verschillende betekenissen. Het wil allereerst zeggen: nauwlettend bezien. De Heere bezielt de ongerechtigheden nauwkeurig. Daarbij ziet Hij meer dan iemand anders kan ontdekken. Hij weet niet alleen van onze woorden of onze daden, ook onze gedachten en de overleggingen van ons hart liggen open voor Hem. Bovendien: de Heere doorgrondt dat alles! Hij ziet onze zonden in hun ware gedaante en hij doorschouwt het bedrieglijke van ons hart volkomen. Als Hij – de Alwetende – mijn ongerechtigheden gadeslaat, wie kan dan bestaan? Het woord “gadeslaan” heeft ook de gevoelswaarde van: in gedach-

tenis houden. De Heere vergeet niet één zonde die Hij gezien heeft. Wij mensen vergeten de overtredingen van vroeger heel gemakkelijk. Aan veel zonden uit het verleden willen we ook liever niet denken. We hebben ze begraven onder het zand van de tijd. Maar God is ze niet vergeten. En als Hij ons door Zijn Woord en Geest aan onze ongerechtigheden herinnert, gaan we ontdekken dat Hij van al het kwaad dat we deden afweet. Onze zonden komen terug: de zonden van onze kinderjaren, de zonden bij het ouder worden. Als Hij – Die de ongerechtigheden in gedachtenis houdt – al het kwaad dat ik bedreven heb voor ogen stelt, wie kan dan bestaan?

De uitdrukking aan het begin van onze tekst heeft een derde betekenis. We zouden de woorden nl. ook zo kunnen lezen: “Zo Gij, HEERE, de ongerechtigeden toerekent....!” In Gods ogen zijn we ten volle verantwoordelijk voor onze zonden. Wij kunnen proberen ons te verschuilen achter allerlei verontschuldiging. Wij kunnen ons mogelijk beroepen op verzachtende omstandigheden. Maar God rekent ons de ongerechtigheden toe, ten volle. Als Hij – Die de strikt Rechtvaardige is – mij verantwoordelijk stelt voor al mijn zonden, wie kan dan bestaan?

De tekst geeft op deze indringende vraag geen direct antwoord. Toch behoeven we geen moment te aarzelen welk antwoord bij deze vraag past: Niemand kan voor deze heilige God bestaan! Wij allen hebben immers gezondigd en ons vergrepen aan Gods hoge Majesteit. En deze Majesteitschennis roept om het zwaarst denkbare vonnis: de dood! Zo hebben wij alle bestaansrecht voor God verzondigd en de dood over ons gehaald. Daarom

spreekt de psalmdichter met deze vraag ook het vonnis uit over alle kinderen der mensen, maar toch wel het allermeest en het allerdiepst over zichzelf...! Toch blijft het daarbij niet. De dichter van deze psalm heeft namelijk niet alleen gezien wat er in zijn eigen hart omging. Hij heeft ook – door genade – oog gekregen voor het hart van God. Want terwijl hij moet erkennen dat hij voor God niet bestaan kan, belijdt hij óók dat er bij God vergeving is. Hoe is dat mogelijk? Ziet God de zonden dan zomaar door de vingers? Neen, dat kan niet. Hoe kan de dichter dan zeggen: “Maar bij U is vergeving...?”

Misschien kan een heel oude vertaling van dit vers ons bij deze vraag helpen. Daar luiden deze woorden: “Maar bij U is verzoening...” Misschien mogen we zelfs lezen: “Maar bij U is een verzoendeksel...!” God Zelf heeft ervoor gezorgd dat die ongerechtigheden verzoend kunnen worden. De hele dienst van de verzoening in de tempel sprak daarvan. Op Gods bevel moest het bloed van het offerdier vloeien en gesprenkeld worden op het gouden verzoendeksel in het Heilige der heiligen. Want alleen door het bloed kon de zonde worden uitgedelgd. Heel duidelijk wijst dit heen naar het bloed dat éénmaal gestort is door het Lam van God, de Heere Jezus Christus. Al de zonden, heel de schuld van de Zijnen, werd op Hem geladen. En toen God die ongerechtigheden gadesloeg, kon Hij in Gods gericht niet bestaan. Op Golgotha is Hij ten onder gegaan in de vuurgloed van Gods toorn. Alleen door dit stervende, bloedende Lam is er vergeving bij God. Zijn Zoon heeft door Zijn lijden aan al Zijn hoge eisen voldaan. En nu wil de Heere om het bloed van Christus van harte vergeven. Laten we toch niet gering denken van Zijn bereidheid om te vergeven, die voortkomt uit de liefde van Zijn hart. Laten we de kracht van Christus’ bloed toch niet klein achten. Er is ver-

geving bij God voor schuldige mensen, die de dood verdienen en voor God niet kunnen bestaan. Hoe groot onze schuld ook is, Zijn genade is altijd nog groter. "Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol" (Jes. 1:18). Wat is het nodig onze nood en verlorenheid te leren kennen en van harte te belijden: "Zo Gij, HEERE, de ongerechtigheden gadeslaat, wie zal bestaan..." Wat is het óók nodig zicht te krijgen op de barmhartigheden van God om te pleiten op de liefde van Zijn hart: "Maar bij U is vergeving..." Dan zullen we ook eerbiedig vragen: "HEERE, spreek tot mijn hart en zeg Ik ben uw heil!" Dan zullen we ootmoedig belijden en bidden:

"Hij maakt, op hun gebeden,
gans Israël eens vrij
van ongerechtigheden;
zo doe Hij ook aan mij"

Ds. A. Baars

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978.

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.

postrek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Van de administratie

De oogst van de afgelopen veertien dagen bedroeg vijf abonnees en wij ontvingen voor f 95,- aan giften. Voor de opgegeven abonnees en de giften zeggen wij u hartelijk dank.

Met vriendelijke groet,

P.J. Boers

Van de redactie

Inhoud

In dit nummer een meditatie van ds. A. Baars. Verder vervolgartikelen.

Ambtsdragersconferentie Dordrecht

Zaterdag 25 november D.V. in de Krooswijkhof te Dordrecht aanvang 2 uur 's middags. Ds. L.W. van der Meij

hoopt te spreken over de betekenis van de belijdenis voor de ambtelijke arbeid in de gemeente. Een hoogst actueel onderwerp. We hopen er weer velen te ontmoeten deze dag die blijkt in een behoefte te voorzien.

Urk

D.V. vrijdag 10 november zal de nieuwe Pniël-kerk, Vlaak 10, in gebruik worden genomen. Aanvang dienst 20 uur, waarin ondergetekende hoopt voor te gaan.

Alphen a/d Rijn

In dit nummer van ons blad een samenvatting van de dienst die gehouden is ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de gemeente. We wensen de predikant, kerkenraad en gemeente van harte Gods zegen toe voor de toekomst.

AvH

Over de voorbereiding tot de tafel des Heeren

Doet dit tot Mijn gedachtenis

Lukas 22:19

Dat de Christen zich ernstig moet onderzoeken en streng op zich zelf laten, eer hij tot het Avondmaal des Heeren gaat, leert ons de apostel duidelijk, als hij de eis stelt dat men zichzelf zal beproeven en dan eten van het brood des Heeren. De grote vraag waarvan alles afhangt, is deze of de mens die tot het Avondmaal wenst te gaan, zich voorzien heeft van het ware bruiloftskleed, dat de Heere Jezus Christus voorgeschreven heeft voor allen die bij Hem te gast komen, en zonder hetwelk zij geen welkome gasten aan Zijn tafel zijn kunnen. Daarom moeten wij onderzoeken waarin dit bruiloftskleed bestaat, hoe de mens zich zal beproeven of hij er mede bekleed is en door welke middelen men het kan bekomen en aandoen. (...) Het staat er zo mede dat de mens, zal hij inderdaad bekwaam zijn om op de rechte wijze ten Avondmaal te komen vóór alle dingen een waar Christen moet wezen. Het is ons immers duidelijk gebleken dat het Avondmaal des Heeren is ingesteld voor de ware gelovigen. Voor hen is het een spijs der ziel. Maar tot de tijd waarin de mens door de wedergeboorte een waar Christen is geworden, wordt het leven

in hem niet gevonden. Zolang is hij dood door zijne zonden en misdaden en heeft hij geen behoefte aan noch nuttigheid van de spijs der zielen. Wie weet niet dat niet voor de doden maar voor de levenden de spijs bereid wordt? Ten andere dient hierbij echter wel in het oog gevat te worden dat het, om recht en goed tot de tafel des Heeren te komen, niet genoeg is, zo men een waar Christen is. want ook de ware Christen zal het Avondmaal verkeerd gebruiken zo hij zonder behoorlijke beproeving en goede voorbereiding nadert, waarom de apostel juist de ware Christenen beveelt, dat zij zich zelf beproeven en dan eten (...) De drie stukken van het bruiloftskleed die vooral betrekking hebben op onze Christelijke staat, zijn deze: 1) het ware berouw over onze zonden, 2) het ware geloof in Christus Jezus en 3) de ware liefde tot God en onze naasten. Het ware berouw over onze zonden is ons op het hoogst van node, om recht tot het Avondmaal te komen. Want niemand kan een waar Christen zijn – hetwelk nochtans een iegelijk wezen moet die aan de tafel des Heeren een welkome gast zal zijn – zo hij geen oprecht berouw heeft over zijn vorig leven. Van nature wandelen wij allen op een weg die niet goed is. Wij allen hebben als schapen gedwaald en ons

naar onze weg gekeerd. Dit moet ons van harte leed zijn. Wij moeten ons bekeren van onze boze weg, zo het enigszins blijken zal, dat wij discipelen van Christus zijn. Hierom predikt de Heere Christus aldus, als Hij ons tot Zijn discipelen maken wil: "Bekeert u en geloof het evangelie." Dus is het berouw en leedwezen over en het mijden en vlieden van de zonde nodig voor een iegelijk mens die op de rechte wijze tot het Avondmaal komen wil, gelijk dit oudtijds werd voorgebeeld en afgeschaduwd in het Paaslam, naardien het werd gegeten met bittere kruiden. Op gelijke manier moet het heilige Avondmaal gegeten worden met de bittere kruiden van het oprechte berouw en de innige droefheid over de zonde. Daarom moet dan ook elk, die zich ten Avondmaal bereiden wil, er naar staan oprecht berouw over zijn zonden te hebben, dat is: hij moet zich van zijn zonden met een waarachtig hart tot God bekeren (...)

Het ware geloof, waartoe wij in de tweede plaats wensen te handelen, is een ander voortreffelijk deel van het bruiloftskleed. Ook dit heeft de mens op het zeerst van node, aangezien hij in het heilig Avondmaal niet meer ontvangt dan hij begeert of begeert te geloven dat hij ontvangen heeft. Wie meent dat hij daar niet anders ontvangt dan brood en wijn, verkrijgt niets anders en niet meer dan brood en wijn, maar wie op grond van Gods Woord gelooft in het heilig Avondmaal ook het lichaam en het bloed van de Heere Jezus Christus te ontvangen als een

spijs der ziel ten eeuwigen leven, dien geschiedt naar zijn geloof. Hier geldt de vermaning van de Psalmist: "Indien wij onze mond (door het geloof) wijd openen, zal hij ook gevuld worden" (Psalm 81). David zelf deed daar ook naar. "Ik heb mijn mond wijd opengedaan en gehijgd, want ik heb verlangd naar Uw geboden." En also kan niemand een oprecht Christen wezen, die het ware geloof niet heeft, want daarmede alleen kan hij de Heere Christus aannemen, dat is een Christen worden (...). Het derde deel van het bruiloftskleed is de ware liefde. De ware liefde is ook volstrekt onmisbaar voor elk, die een welkome gast aan de tafel des Heeren begeert te wezen, want zij is een tafel der liefde. Ja, ieder weet, dat de maaltijden eigenlijk als betoning der liefde worden aangericht, zodat het een onafwijsbare voorwaarde is voor elke rechte bruiloftsgast, dat hij met een ongeveinsde liefde vervuld zij. Zou het dan niet ongerijmd zijn, indien iemand doordringen wilde tot de tafel, waaraan de Heere Jezus de bewijzen Zijner liefde uitdeelt, zonder zelve van een ongeveinsde liefde vervuld te wezen? Ook kan niemand zonder deze liefde te bewijzen, een waar discipel van Christus zijn. En die alleen zijn welkome gasten aan Zijn tafel. Dit toch is het merk dat Christus op Zijn schapen heeft gedrukt. Daaraan worden zij als Zijn schapen herkend. "Hieraan zullen zij allen herkennen, dat gij Mijn discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder malkanderen."

Willem Teellinck (1759-1629)

Het is een schande voor jonge leerlingen en predikanten, zich er aan te onderwerpen.'

'...zij moeten den Geest hebben, en die zal haar leren bidden.'

Maar bij kritiek op geesteloosheid laat Comrie het niet. Hij geeft ook onderwijs in de geestelijke gebedsgestalten. Breed behandelt hij wat tot voorbereiding van het gebed kan dienen.

Hij dringt er op aan dagelijks één uur voor deze gemeenschapsoefening met God af te zonderen.

'Mijne vrienden, is dan een uurtje op gezette tijden des daaghs te veel om voor een eeuwigheid te zorgen, voor de welstand van zijnen onsterffelijken geest zorg te dragen?'

Hij wijst hij er op, dat men bij het bidden niet in algemeenheden moet blijven steken, maar dat men zal vragen om wat men gevoelt van node te hebben.

'Indien wij niet meer in onze Gebeden voorstelden, als het geen wij missen en waarvan wij gevoelige bewustheid dragen, wij zouden zulke lange gebeden niet hebben, gelijk er zijn, die alles bijeenzamelen dat ze bedenken kunnen, ja, wij zouden zo veel verandering van uitdrukkingen en zaken niet hebben, 'maar meer dan driemaal met den Zaligmaker om een en dezelfde zake bidden'

Tenslotte geeft hij over de orde in het gebed nog wenken. Er moet een orde in de gebeden zijn. God is een God van orde. Maar wat is die orde?

'De beste orde is, dat wij onze gedachten zoeken bestuurd te krijgen door Gods Geest, naar de leiding van het Gebed des Heeren. Ik heb beproefde heiligen horen bidden, die deze orde hielden.

En hoewel wij deze orde niet altijd houden, zo denken wij dat wij niet misdoen, als wij de leiding des Geestes volgen, dan het ene, dan het andere dat ons meest drukt voorstellende, naar mate het ons indachtig gemaakt wordt. Wij denken dat dit duidelijk is in verscheiden psalmen, waar wij te vergeefs naar een altijd gelijke orde zouden zoeken.

'En belangende een ijdel verhaal van woorden, wij keuren dat gans af in de zin, waarin de Zaligmaker het afkeurt namenlijk als de mensen zouden denken om de veelheid der woorden en de herhalingen van dezelfde uitdrukkingen te zullen verhoord worden.'

'Hetzelfde uitdrukken, is nog geen her-

De weg van weduwe Witvliet (5)

Adriaantje Witvliet heeft door Woord en Geest leren bidden. Een hulpmiddel was daartoe een prekenbundel van ds.A. Comrie.

Wanneer wij onze nood en ellendigheid, recht en grondig kennen, zal dat in ons gebed voor God verootmoedigen. Sterk toornst Comrie tegen de hoogmoed van sommigen, die mooie gebeden opstelden en anderen wilden dwingen die te bidden. Comrie oordeelt:

'De apostel, hoe groot hij ook was, sluit zich zelf in: Wij weten niet te bidden gelijk het behoort. En evenwel de meesten zijn in hun praktijk anders. Ze denken dat ze het weten. Ze hebben een gebed van buiten geleerd, ze zijn

in staat (zo groot en zo hoog zijn en klimmen de verbeeldingen van een onverootmoedigd hart) om gebeden voor anderen op te stellen, en vermetel begeven ze zich tot een werk ten uiterste af te keuren, waartoe in Gods gehele Woord noch gebod noch belofte is: en dus is het maar een eigenwillige godsdienst.'

'Foei, die hoogmoed, foei die haar er aan onderwerpen! Het is zonder bevel, ja zonder voorbeeld van de Apostelen, en zonder enige belofte van Gods Woord, om zijn tijd zo onnuttig te gaan besteden, om de mensen af te trekken van de leringen, leidingen, bewerkingen en onderwijzingen van Gods Geest, om ze bij deze of gene verwaande mensen ter school te brengen.

haling. Al was het zelfs tot driemaal toe, omdat er bij elke herhaling nieuwe aandoeningen zijn. Leest de Psalmen. Overdenkt het gebed van Christus. De Heere Jezus heeft driemaal hetzelfde gebeden. En in Zijn herhaalde gebeden kwam steeds inniger Zijn zielsbegeerte naar voren.'

Na deze brede uitwijding over de achtergrond van de 'Leerredenen' van ds. Comrie, gaan we nu verder met de toepassing daarvan in het leven van Adriaantje Witvliet.

"Ik kreeg in die toestand een werk van vader Comrie in handen, waar de predikatie over Psalm 102:18 in voorkomt. Een gebed desgenen, die gans ontbloot is, hetwelk de Heere in Zijn aanbiddelijke voorzienigheid liefdelijkelijk dienstbaar te maken om mij meer en meer uit te drijven naar de heilgoederen van het genadeverbond, hetwelk de Vader met de Zoon Zijner eeuwige liefde heeft opgericht voor de bergen geboren waren in de nooit begonnen eeuwigheid. De Heere hield mij aanhoudend werkzaam, want er was een holligheid in mijn ziel, die niet vervuld kon worden als door de drie-enige God tot mijn troost en zaligheid. In die staat worstelde ik zo al enige weken door, totdat het God behaagde mede op te staan in mijn ziel en mij bij mijn nietigheid te bepalen en mij te doen zien bij Geesteslicht, hoe ik nu de Heere Jezus had leren kennen als mijn schuld overnemende Borg en Middelaar, maar dat ik nu Gods dierbare ontdekkende Geest nog miste tot troost van mijn ziel, om van dat Middelaarswerk gebruik te maken. Ik leerde toen verstaan, hoe de drie goddelijke Personen hoewel één in wezen, in het zaligen van armen in zichzelf verloren zondaren werkzaam waren. Hoe de Vader hen komt trekken, de Zoon opwekken en zaligmaken en de Heilige Geest dat Middelaarswerk komt toepassen en verzegelen. Toen mocht ik die dierbare Heere Jezus leren kennen als mijn oudste Broeder, en zo werd ik dan omhangen met de klederen van Christus' gerechtigheid om als een reine maagd voor God gesteld te worden, zonder vlek of rimpel. Dit leerde ik kennen door de werking van de Heilige Geest, Die nog altijd in die zalige werking voor mij verborgen was geweest. Niet alsof Hij van het begin al niet in mijn ziel was werkzaam geweest in het werk der overtuiging, bemoediging en vertroosting. O ja, geliefden, maar de ziel weet dat niet

voordat ze dit klaar en onderscheidenlijk leert zien en kennen. Ik werd door Gods Geest geleid in Jesaja 51 het gehele hoofdstuk door. Hoe ik uit de holligheid des bornputs uitgehouwen was, hoe ik van eeuwigheid al in de Vrederaad was opgesloten.

Ik leerde toen God als mijn Vader kennen in het aangezicht van Jezus Christus. Ik werd met de mantel van Christus' gerechtigheid omhangen. En ik mocht die apostolische zegen voor mijn arme ziel ondervinden: de liefde Gods des Vaders en de liefde Gods des Zoons en de gemeenschap des Heiligen Geestes. Daar zonk ik in weg en moest uitroepen: 'Heere, wat heeft U bewogen om dit te doen aan zulk een nietig onwaardig zondares.' Daar leerde ik iets van verstaan wat het is: Schepsel niets en God het al. Dit gebeurde de 16e juli 1842, 32 jaar oud zijnde.

Thans nu ik dit schrijf ben ik omtrent 68 jaar oud en heb nu nog gedurig nodig om als een alles verbeurd hebbende zondares aan de voeten van die gekruiste, maar nu verheerlijkte Christus gebracht te worden, door Gods vrije en eeuwige liefde. Om door

Hem geleerd en geleid te worden in die wegen die we te gaan hebben door de woestijn van dit leven. De ziel weet niet dat er nog zoveel aan haar af te breken en voor haar te leren is. Zij denkt als ze door Gods vrije en soevereine genade zover is gekomen dat zij dan maar gedurig zal voortgaan, van deugd tot deugd. Om die God te dienen. Die het zo waardig is en daar zij reeds zoveel van genoten heeft en bij ogenblikken nog van geniet. Maar zij leert gevoelen dat ze nog met vlees en bloed omhangen is en dat er gedurig nieuwe hartenzonden te betreuren zijn. Och, wat is het toch een eeuwig wonder zondaar te zijn en zondaar te blijven. En nochtans gerechtvaardigd door het zielzaligend geloof en verzegeled door de Heilige Geest als een zegel en onderpand van de eeuwige erfenis, die in de hemel bewaard is voor U, gelijk de apostel Paulus zegt tegen de gemeente van Efeze (1,13v). Hier zal de eeuwigheid niet te lang toe zijn om de drie-enige God voor de verlossing te verheerlijken. De Vader in het aangezicht van Jezus Christus door de Heilige Geest, Die bij Gods kinderen blijft tot in eeuwigheid."

ds.M.v.d.Sluis

Samenvatting van de herdenkingsdienst ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Chr. Ger. Kerk te Alphen aan den Rijn

Als we vanavond geroepen worden het gedachtenisboek van onze gemeente op te slaan, dan staat daarin niet te lezen wie wij zijn geweest en wat wij hebben gedaan. Maar dan staat daar alleen in te lezen Wie de Heere voor ons is geweest en wat Hij heeft gedaan. Ja, dan lezen we daarin "wat werk Gij in hun dagen wrocht, hoe G' oudtijds hen met heil bezocht".

Wat werk Gij in hun dagen wrocht.

1 Het werk Gods in het verleden.

2 Het werk Gods in het heden.

3 Het werk Gods in de toekomst.

1. Het werk Gods in het verleden

David spreekt in deze Psalm allereerst over Gods grote daden in het verleden. "O God, wij hebben het met onze oren gehoord, onze vaders hebben het ons verteld; Gij hebt een werk gewrocht in hun dagen, in de dagen vanouds". Met name spreekt David hier van Gods

grote daden bij de intocht van het volk Israël in het land Kanaan. Hoe de Heere de heidenen met Zijn hand verdreven had, maar henlieden daarentegen geplant heeft.

Niet zij hebben dat land geërfd door hun zwaard, en hun arm heeft hun geen heil gegeven, maar Uw rechterhand, en Uw arm en het licht Uws aanzichts, getuigt David. En daar is nu genade voor nodig om dat te kunnen getuigen. Want een natuurlijk mens kan en zal door zijn hoogmoedig bestaan nooit meer roemen in Gods goedheid en grote daden.

En, om dat concreet te maken, als we zien wie de Heere voor onze gemeente is geweest de afgelopen 100 jaar, hoe Hij ons gedragen en verdragen heeft, en wat Hij ons geschonken heeft, dan mogen we niet zeggen, dat dat onze verdienste is, omdat wij zo trouw zijn geweest, maar dan zijn dat enkel en

alleen de goedertierenheden des Heeren, dat we niet vernield zijn en dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben genomen. En toch is er een volk dat dat leren mag: Dat geheim ligt niet in ons, maar in het welbehagen Gods. "Omdat Gij een welbehagen in ons had" (vers 4). Ziet u, om Gods grote daden in het verleden bevindelijk te mogen zien en kennen, moeten we niet alleen de afgelopen 100 jaar van ontstaan en bestaan overzien, maar moeten we terug naar de stilte der nooit begonnen eeuwigheid. Naar het verkiezende welbehagen Gods in Christus, Die de schuld Zijns volks heeft gedragen en de toorn Gods heeft weggedragen. En nu wil de Heere door de dwaasheid der prediking dat werk Gods in het verleden in het heden doen verstaan.

2. Het werk Gods in het heden

En dat werk Gods in het heden wordt duidelijk als we letten op de droeve omstandigheden waarin het volk Israël zich bevond. Want David spreekt over wederpartijders, haters en die tegen hem opstaan. Ze zijn tot smaad, schimp, spot, en hoofdschudding. Die schande is de ganse dag voor David en die schaamte bedekt zijn aangezicht geduriglijk. En daarin zag David zielsbevindelijk de hand des Heeren. Want hij zegt tot negen maal: "Gij hebt". Niet om God de schuld te geven van de ellende, maar hij is eenswillend. En toch mag David in dat bitter heden roemen in Gods grote daden in het verleden. Dat is genade.

En dat moeten we allen leren. Want ook het Israël van het N.T., de Kerke Gods bevindt zich in dezelfde omstandigheden als het volk Israël in die dagen. Zijn er niet vele haters, vijanden en tegenpartijders? We zijn tot een schimp en smaad en overlast dergenen, die alziende God, U haten! Zo moet de waren christen de voetstappen van Christus drukken.

En dan toch in dat benauwde heden van het laatste der dagen, kunnen roemen in Gods daden in het verleden? Dat kan alleen als die ziel daar zielsbevindelijk iets van kent. Als ook wij het met onze oren mogen horen, en de Heere die uitwendige roeping inwendig gaat toepassen door Zijn Geest zodat een dode zondaar levend gemaakt wordt.

Want dan leren we oplichten dat we God kwijt zijn en geen Borg hebben voor onze ziel, dan alleen een zware schuld, die ons met schrik vervult. Zo wordt door overtuigende en overbui-

gende genade de droefheid naar God geboren over de zonde, zodat we met David leren belijden: "Mijn schande is de ganse dag voor mij; en de schaamte mijns aangezichts bedekt mij". Zo brengt de Heere Zijn volk vanuit het werkhuis in het armenhuis en vanuit het armenhuis in het rechthuis. Daar leren we God toevallen in Zijn recht, en mag een omkomende zondaar ontkomen in Christus. Dan wordt waar wat vers 8 zegt: Gij verlost ons van onze haters en maakt onze haters beschaamd. Zo mag de Kerk bij ogenblikken eindigen in God. En dan begeren we ook voor de toekomst te leven in heiligmaking en nieuwigheid van het leven en met de bede: Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht, en laat Uw hulp, door ons verzocht, Uw volk voortaan verhoogen".

3. Het werk Gods in de toekomst

En blijkt dat ook niet uit onze tekst? Want als David zegt: "O God, wij hebben het met onze oren gehoord; onze vaders hebben het ons verteld: Gij hebt een werk gewrocht in hun dagen, in de dagen vanouds", klinkt daarin dan niet een dringend appèl? Het is alsof we David daarin zonder woorden horen zeggen: Heere, wil dat ook in de toekomst doen! Opdat we mogen leven tot eer Uws Naams. Daarom eindigt David de Psalm ook met de bede: "Sta op, ons ter hulp, en verlos ons om Uwer goedertierenheid wil".

Zeker, dan zijn er nog wel vele vijanden, voor Israël, en voor Gods Kerk vandaag. En dan worden er nog wel vele aanvallen op gedaan, van binnenuit en buitenaf. Maar dat dan de bede opstijgt: Uw Koninkrijk kome. Want zo alleen heeft de kerk nog bestaansrecht. Zo alleen heeft de Kerk krediet op God, dat Hij niet zal laten varen wat Zijn Hand begon. Al gaat de driehoofdige vijand nog zo te keer, zoekende wie hij kan verslinden. Zo alleen kan

Gods volk zeggen: ziende op het heden en met het oog op de toekomst: het gaat goed met de Kerk, temidden van alles. Want het gaat naar het einde toe, naar het grote begin zonder einde, naar de wederkomst van Christus. Dan staat Hij op Zijn volk ter hulp en zal Hij hen eeuwig verlossen om Zijner goedertierenheid wil. Dan staat Hij op om Zijn volk voor eeuwig te verlossen van alle vijanden. Want dan worden de vijanden voor eeuwig geworpen in de buitenste duisternis, waar eeuwig wening is en knersing der tanden. En dan haalt de Heere Zijn volk eeuwig thuis, waar ze eeuwig mogen eindigen in de daden van God Drie-enig aan hen bewezen. Dan begint het voor dat volk in het welbehagen van eeuwigheid en dan eindigt het in het welbehagen tot in eeuwigheid.

Hoe erg als wij daar buiten zullen staan. Dat de Heere ons dan de rust maar opzegge, opdat we niet door eigen schuld voor eeuwig omkomen. Gelukkig het volk dat in het heden mag terugzien op het verleden. Uit welk een grote nood en dood de Heere hen heeft verlost. Dat volk mag in het heden, ziende op de toekomst wel eens in heimwee uitroepen: O God, wanneer komt toch die dag dat ik bij U mag wezen en zien Uw aanschijn eeuwig geprezen? Want dan mogen ze eeuwig zingen: "Al wat Gij wrocht, zal eeuwig juichen tot Uw eer". AMEN.

Na de dienst werden kerkenraad en gemeente toegesproken door de consulent Ds. K. Hoefnagel, die tevens liet zingen Psalm 135:8,12. Na een kort dankwoord van Ds. E. Hakvoort werd besloten met het zingen van het gebed des Heeren:9. Het was een goede avond, waar we met dankbaarheid en vreugde op terug mogen zien.

Voor de Jeugd

Heiliging (3)

Weet je het nog! "Minder zonde doen en groter zondaar worden." Een spiraalbeweging naar beneden toe. Steeds meer en meer gaan zien: Hoe sterk mijn zondige aard is. Sterven aan je eigen-ik, aan je wereldliefde. Wat komt daarvoor in de plaats?

Een nieuwgeboren kind

Als Gods genade krachtig in je gaat

werken, blijf je dan zoals je bent? Betekent de levenmaking alleen, dat je als zondaar gelooft in Christus, tot vergeving van zonden? Blijft verder je verstand verduisterd, je wil verdorven en je gevoel voor God even hard en afkerig? Nee, de wederbarende genade van de Heilige Geest gaat vernieuwend werken in je leven. Er wordt een nieuwe gezindheid in je geboren, in de bijbel wordt dit "de nieuwe mens"

genoemd. Deze gezindheid gaat groeien in je hart en leven. Je begrijpt niet altijd de werking, het is moeilijk te bewijzen, maar het gaat niet buiten je om. Je weet en voelt de werkelijkheid van de vernieuwende werking van de Heilige Geest. Ik hoop dat je dit mag kennen. De bijbel vergelijkt zulke bevoorrechte mensen met pas geboren kinderen. Als een pas geboren kind gezond is, zit er alles aan om een volwassene te worden. Zo is het ook met de pas geboren kinderen van God. Door de krachtige en zoete werking van de Heilige Geest, ontvangt de zondaar alles wat nodig is om op te groeien in de kennis van de Heere Jezus Christus.

‘Nieuwe hoedanigheden’

De bovenstaande uitdrukking komt uit de Dordtse Leerregels. Als zij de wedergeboorte omschrijven, dan zeggen ze o.a. dat de Heilige Geest “nieuwe hoedanigheden instort.” Dit gebeurt in het verstand, in het hart, in de wil, in de begeerten, kortom in heel het bestaan van je mens-zijn. Als je het woordje “instort” leest, dan moet je niet denken aan iets wat met veel geweld naar beneden stort, zoals een waterval. Onze Dordtse Vaders hebben juist bedoeld, dat de vernieuwende genade bij een dode zondaar binnendruppelt. Het licht gaat op in ons verduisterd verstand, het stenen hart wordt gebroken, de onbuigzame wil wordt omgebogen, de onmacht om het goede te doen wordt weggenomen. Daarvoor komen nieuwe eigenschappen in de plaats. Een nieuw inzicht in het Woord van God. Een nieuw hart, dat niet tweeslachtig is, maar daadwerkelijk kiest voor de wil van God, tegen de afgoden. Een nieuwe wil, die voortdurend probeert naar de wet van God te leven. Een nieuwe bekwaamheid, waardoor je goede werken kunt verrichten. Dit vloeit allemaal voort uit de Bron, namelijk de Ware Wijnstok de Heere Jezus Christus. (Joh.15)

Vruchten

Misschien vraag jij je af, hoe je kunt weten of deze vernieuwing in jouw hart plaats vindt? Dat kun je toetsen aan de vruchten van de Heilige Geest. We lezen in Galaten 5: 22 “Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.” Eigenlijk draait het allemaal om de liefde. Dat is de kern van ware godzaligheid. De tak

aan de Wijnstok is het geloof, de vrucht is de liefde. De Heilige Geest is de Leraar in de liefde. Hij leidt Zijn kinderen in het spoor van de liefde. Zo proberen de kinderen van God het beeld van Christus te vertonen, door dwalenden te onderwijzen, bedroefden te vertroosten, zwakken op te beuren, geduldig te blijven onder de gebreken van anderen. Dit alles wordt gepraktiseerd in biddende afhankelijkheid van Gods genade. Steeds meer en meer wordt geleerd: “Uw vrucht wordt uit Mij gevonden.” Ben jij al zo’n vruchtdragende rank?

Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

Thema landelijke werving donateurs voor GBS:

“Een huis zonder Bijbel is een schip zonder roer”

LEERDAM – “Een huis zonder Bijbel is een schip zonder roer”. Dat is het thema van de landelijke donateurswerving van de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS). De komende maanden bezorgen correspondenten en leden van plaatselijke comités voorlichtingsenveloppen over het werk van de GBS.

Kerkenraden krijgen het verzoek om hun medewerking te verlenen, onder meer door het plaatsen van een bericht in de Kerkbode.

De GBS houdt om de drie jaar een landelijke donateurswerving. De werving van 1997 bracht 2.000 nieuwe donateurs op. De GBS heeft momenteel 36.000 donateurs.

In de nieuwe wervingsfolder staat onder andere te lezen dat het een wonder is als wij Gods Woord in ons huis mogen hebben. In vele andere landen is de Bijbel een verboden boek.

De GBS wil een hulpmiddel zijn om de Bijbel in de Statenvertaling ook in deze tijd te bewaren onder ons volk en te brengen onder zoveel mogelijk mensen. In het buitenland verspreidt de GBS op grote schaal Bijbels in nauwgezette vertalingen.

De steun van donateurs (vanaf f 5,- per jaar) wordt gevraagd voor de volgende doelstellingen:

• Betaalbare Bijbels

Al vanaf f 17,- is er een complete Bijbel verkrijgbaar. Voor blinden en slechtzienden is er een complete uitgave van de gesproken Bijbel (120 cassettes) voor slechts f 75,-. Door de bijdragen van de donateurs kan de GBS de verkoopprijzen zo laag mogelijk houden, zodat iedereen een Bijbel kan kopen.

• Bijbels in zorgcentra

De GBS plaatst regelmatig gratis Bijbels in zorgcentra door het gehele land. Zelfs in een Rooms ziekenhuis in het zuiden des lands mocht de GBS 75 Bijbels plaatsen.

• Bijbels voor gevangenen

In de loop der jaren heeft de GBS vele honderden Bijbels in diverse talen geplaatst in gevangenissen. Niet alleen in Nederland, maar ook in België. Bijdragen van onze donateurs maken het mogelijk om ook onder gevangenen gratis Bijbels te verspreiden.

• Bijbels over de grenzen

In het buitenland verspreidt de GBS vele Bijbels in andere nauwgezette vertalingen. Zo gaan er duizenden Bijbels naar Oost-Europa. Ook in Afrika komen vele Bijbels in handen van onze naasten.

In dit kader werkt de GBS samen met de Trinitarian Bible Society (TBS) in Londen. De TBS heeft Bijbels of bijbelgedeelten beschikbaar in 40 talen. Verspreiding heeft plaats naar 130 verschillende landen over de gehele wereld. Er zijn ook complete Hebreeuwse Bijbels voor het Joodse volk beschikbaar.

• Brochures over andere vertalingen

In diverse brochures wordt uitgelegd op welke punten andere vertalingen verschillen van de Bijbel in de Statenvertaling. Vooral onder de jeugd blijkt er veel behoefte aan goede voorlichting te zijn.

Over al deze doelstellingen worden de donateurs uitvoerig geïnformeerd via het kwartaalblad StandVastig. De letters S en V vormen de afkorting van het Woord Staten Vertaling.

J. de Koning, algemeen medewerker (tel. werk: 0345-614744, thuis: 0577-461862)

Boekbesprekingen

Leven en Licht, Bijbels dagboek 2001, f 14,95, Uitgeverij Den Hertog – Houten.

Geschreven door 2 Hervormde, 2 Chr. Gereformeerde (Ds. P. den Butter en Ds. A. v.d. Weerd) en 2 Ger. Gemeente predikanten. Ook het komende jaar zal

Winterhulp Oost Europa

Ook in Servië!

"Zonder het maandelijks voedselpakket, zou ik het niet redden", weet de bejaarde weduwe Vera. Met verlangen kijkt ze op iedere derde dinsdag van de maand uit naar de twee jongeren van de baptistengemeente in Sofia in Bulgarije. Die brengen haar een doos met levensmiddelen: suiker, bloem, slaolie, melkpoeder, thee enz. Producten die weliswaar te koop zijn, maar te duur voor de portemonnee van pensioengerechtigden die van -omgerekend- drien-twintig gulden per maand moeten rondkomen. De pensioensuitkering is absoluut ontoereikend. De prijzen liggen nagenoeg op westers niveau. "Ik heb al mijn geld nodig om dagelijks een broodje te kopen en af en toe een visje".

Voor f 20,- helpt u een gezin een maand lang aan extra levensmiddelen en een bijdrage in de verwarmingskosten.
Voor f 100,- helpt u een gezin de vijf moeilijke maanden door.

Giro 3535181
m.v.v. 'winterhulp'

**Stichting
Kom Over En Help**

Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk
Tel.: 033-2463208

*"De pensioensuitkering
is absoluut
ontoereikend"*

Laat de mensen in Oost-Europa niet in de kou staan!

Stichting Bureau Kraam & Gezinshulp.

omdat zorg meer is dan geholpen worden.....

Wat bedoelen we met: de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt?

Wij bieden u principieel verantwoorde Kraamzorg en Thuiszorg indien u niet verzekerd bent tegen ziektekosten, maar ook als u verantwoorde zorg op maat wenst. Kraamzorg en Thuiszorg waarbij u bepaalt hoe (lang) u geholpen wilt worden. Bij de BKG staat het gezin centraal en dat betekent meer dan standaard hulpverlening. Helpende handen zijn belangrijk, maar principieel verantwoorde zorg voor uzelf en uw gezin is de basis voor een goed herstel.

Onze verzorgenden zijn Rijksgecertificeerd en werken via bemiddeling van de Stichting BKG in gezinnen met een reformatisch kerkelijke achtergrond door geheel Nederland.

Neem voor vrijblijvende informatie eens contact op om de mogelijkheden te bespreken, wij zeggen niet snel "neen", (echter wel als er in uw gezin tv aanwezig is.)

U kunt ons bereiken door contact op te nemen met :

Onze centrale inlichtingen en inschrijfteléfono voor kraamzorg: 078-6815786. Bij voorkeur tijdens werkdagen tussen 14.00 uur en 17.00 uur. Lukt u dit niet spreekt u dan onze telefoonbeantwoorder in en wij nemen contact met u op. Voor thuiszorg kunt u contact opnemen met 0180-682219. (bij voorkeur in de ochtend)

We zenden u graag een BKG informatiepakket toe.

BKG de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt

dit dagboek zijn weg wel weer weten te vinden onder de lezers.

Ds. A. Vlietstra, **Het Woord Gods in onze geloofsbelijdenis**, 144 blz., f 19,75, Uitgeverij Gereformeerde Bijbelstichting - Leerdam.

Dit boek omvat een eenvoudige toelichting op de artikelen 2 t/m 7 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, eerder verschenen in Standvastig, het kwartaalblad van de Gereformeerde Bijbelstichting. Achterin een register van aangehaalde Schriftplaatsen. In een tijd waarin al meer aanvallen gedaan worden op de belijdenisgeschriften is het een goede zaak kennis te nemen van de inhoud van dit boek.

H. van Dam, **Bijbelse vertellingen voor jonge kinderen**, deel 2, 263 blz., f 49,50, Uitgeverij Den Hertog - Houten.

Evenals in deel 1 worden ook in dit boek 125 geschiedenissen uit de Bijbel op een zo eenvoudig mogelijke wijze verteld met een begrijpelijke toepassing. Op een na komen deze vertellingen niet voor in deel 1. Daarom moest er veel overgeslagen worden in dit tweede deel. Dit wordt opgevangen door een aantal vertellingen van een inleiding te voorzien, waarin het voorafgaande wordt samengevat. De moeilijkheidsgraad van deel 2 ligt iets hoger dan van deel 1, omdat in deel 1 de meest eenvoudige en bekende geschiedenissen werden verteld. De mooie illustraties in kleur zijn van Jaap Kramer. We kunnen dit boek van harte aanbevelen. Moge het een hulpmiddel zijn voor de ouders om het ja-woord bij de doop uitgesproken gestalte te mogen geven in het onderwijzen van de dingen die in Gods Woord beschreven staan. Wie deel 1 heeft zal ongetwijfeld ook deel 2 willen aanschaffen.

Lenie Ippel-Breedveld, **Opgesloten, Over het leven van de hugenote Marie Durand**, 102 blz., f 13,90, Uitgeverij Den Hertog - Houten.

Geschikt om te lezen vanaf de leeftijd van 11 jaar. Het boek is gebaseerd op historische gegevens. Hoofdpersoon is Marie Durand die 38 jaar in de Toren van Standvastigheid verbleef, vlakbij de rivier de Rhone. Ze is daar van grote betekenis geweest voor andere vrouwen. Een goede zaak voor de

jeugd om kennis van te nemen opdat onze vrijheid gewaardeerd zou worden en te lezen hoe de Heere sterkt en standvastigheid geeft in tijden van vervolging.

Geesje Vogelaar-van Mourik,
Onmogelijk bij de mensen,
109 blz., f 10,50.

Het vierde boek in de Jef-serie.
Leeftijd 8 jaar en ouder.

A. Vogelaar-van Amersfoort,

Ik heb geen huis meer, 109 blz.,
f 13,-. Voor tien jaar en ouder.

Beide verantwoorde kinderboeken
zijn uitgegeven door de Gereformeerde
Bijbelstichting te Leerdam en zullen
hun weg wel vinden.

A. Monod, **Waarom ik in de gevestigde kerk blijf**, 142 blz., f 19,95,
Uitgeverij F. Hardeman - Ede.

Een broer van de auteur, Frederic, scheidde zich van de nationale kerk af. Hij kon niet blijven in een kerk waarin de aloude belijdenis niet de grondslag was van een nieuwe kerkorganisatie. Adolphe Monod (1802-1856), zijn broer, bleef daarentegen wel in de kerk. Zijn standpunt was: "Wij zijn in ons eigen huis; niet wij hebben hier weg te gaan en we gaan slechts weg als we weggejaagd worden." Voor het eerst is nu dit boek in Nederlandse vertaling verschenen met daaraan toegevoegd een korte beschrijving van het leven van Adolphe Monod, een inleiding over het ontstaan van het boekje en drie meditaties. Opmerkelijk is wel dat de auteur hen die zijn weggegaan uit de kerk, niet veroordeelt. Hij spreekt ook de hoop uit dat de scheiding tijdelijk zal zijn. Evenals in het verleden zijn er ook in het heden twee standpunten als het gaat over de SoW-kerk. Wel zou ik de vraag willen

stellen of de situatie uit het verleden zoals die in dit boek wordt geschetst wel in alles van toepassing is op de huidige omstandigheden. Dit geschrift biedt niettemin stof tot nadenken aan hen die met de SoW-problematiek te maken hebben of krijgen.

Ds. E. Hakvoort, **Aanziet de vogelen des hemels**, 292 blz., f. 39,90, Uitgever De Schatkamer Rump. De titel van het boek is ontleend aan Mattheus 6: 26. De Heere gebruikt in de Bijbel vele malen beelden uit de natuur om lessen te geven aangaande het geestelijke leven. Het boek bevat dertien preken over diverse vogels. Het voorwoord zegt dat er dertien vogels behandeld worden, maar ik heb er slechts twaalf geteld. In het paradijs wordt het uitgangspunt voor de preken genomen. Twee wegen worden getekend. De noodzaak van wedergeboorte en bekering klinkt door. Schrift met Schrift wordt vergeleken. Wat de preek over de arend betreft zal het ook de auteur bekend zijn dat er ook andere opvattingen zijn over de behandelde tekst. We zagen wat foutjes in de taal en de stijl. We mogen echter zeggen dat er een kloek, leerzaam, inhoudsvol boek is verschenen waarin de auteur op de hem eigen wijze de Schrift tracht te verklaren en toe te passen. Moge de Heere de lezing ervan zegenen.

BIJBELS VOOR **CHINA**

Gods Woord in vele talen!

"... in onze eigen taal,
in welke wij geboren zijn."
Handelingen 2

De Bonisa Zending wil aan de vraag naar Bijbels voldoen. Ds. Chen Min Yen bezoekt regelmatig de etnische minderheden. Hij vraagt om hulp bij de verspreiding van Bijbels onder de Lisu, Lahu, Jingpo, Miao, Yi, Dai en Wa bergbevolking in China.

Ook wordt uw hulp gevraagd voor de Bijbelvertaalprojecten bij de Wai Wai- en de Trio-indianen in het Amazone gebied van Zuid Amerika.

Een N.T. kost f 5,- / Een gehele Bijbel kost f 7,50

STICHTING

Bonisa

ZENDING

Grachtweg 20

2161 HN Lisse

Tel. 0252 - 41.82.69

b.g.g. tel. 0252 - 41.32.91

e-mail: bonisa@zonnet.nl

Informatie en dialezingen kunt
u aanvragen op genoemd adres.
Rabobank: 33.65.54.613

Hoeveel Bijbels zou u voor uw rekening willen nemen?

Hoe ruimer uw gift, hoe meer mensen hun eigen Bijbel kunnen ontvangen.

Bij uw giften graag vermelden:
Bijbelverspreiding

Postbank 31.555.32

GBS

Bijbels in
Statenvertaling

Heden verschenen:

Een laaggeprijsde Bijbel om weg te geven

V34 Formaat 11 x 16 cm, f 17,00
soepele band, 1384 blz.

V36 Idem, met Psalmen en f 21,00
formulieren, 1856 blz.

Weer leverbaar:

S20 Schoolbijbel, 1384 blz., f 28,00
hard kaft

Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Gereformeerde Bijbelstichting

Antwoordnummer 2809, 4140 WB Leerdam, tel. (0345) 61 01 55